

Ünsli bolaweriň!

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Ünsli bolaweriň! ÜNSLI BOLAWERIŇ!

kitapcy.ru

Ýurtlaryň taryhy öwrenme formasy jemgyyetleriň intellektual kimligine – analitiki düşünme ukybyna ýsyk tutýar...

Ýurdumyzda taryh soňky ýyllarda aýratynam teleseriallardyr telegepleşikler arkaly teleýaýlymlarda we sosial mediýada täzeden «taslanýar»!

Taryh populýar görnüşe getirilip, döredip bolýan, özüňçe ýoýup bolýan güýmenjä öwrüldi. Şeýdibem geçmişe dogry düşünmek barha kynlaşyp barýar...

Pikir edip görün:

Öñňin gördüm: teleýaýlyma çykan adamlar «halyfat baýdagы»,

«sanjagy-şerif baýdagы», «töwhit baýdagы» näme, biliп-
bilmezden gowur barsyny turuzýar! Bilyän zatlary ýok eken, geñ
galdym... Hasam geñ ýeri, XVI asyrdan bәri «Topgapy» kösgүnde
saklanýan «Mukaddes emlәkler» hakda-da bilyän zatlary ýok
eken...

Hemmeler öz «syrgynynyň» syýasy garaýsyna, pozisiýasyna kybap
jedele girýär.

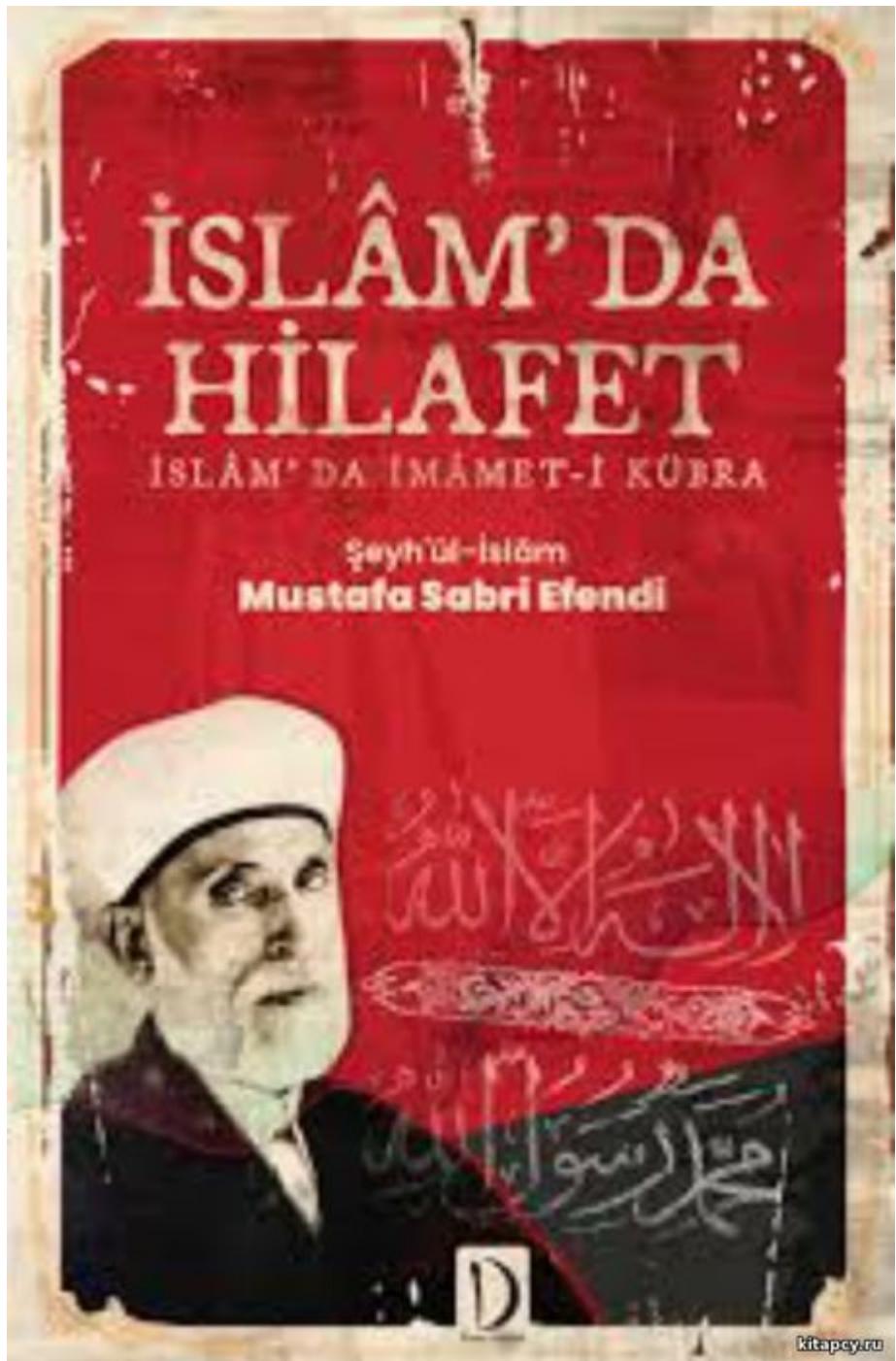
Ine... Şeýle düşünjede ulalan talyp ýigitleriň biri Palestinany
goldap geçirilen mitinge gidende «kelimäyi-töwhit» baýdagyny
eline alan birine «halyfat baýdagyny eliňe alaýma» diýip,
ýumruk salgaýar! Yzyndanam syýasy atmosferanyň täsiri bilen
tussag astyna alynýar...

Şuňa meňzeş sowatsyzlyklar, syýasy pozisiýalar sebäpli
ýurdumyzda yzygiderli gapma-garşylyklar bolup dur.

Hiç kimse hakykaty öwrenjek bolanok.

Hiç kimse ýalan-ýaşryk öwredilen taryh düşünjesini seljerjek
bolanok.

Teleseriallardan taryh öwrenilse, bolaýjagy-da şu!

* * *

Pikir edýärsiñizmi:

«Halyfat baýdagyny eliňe almak jenaýat» diýen bir aýdymça ynanýan millionlarça adam bar bu ýurtda.

«Kelimäyi-töwhit»-«Sanjagy-Şerif» nämüçin gadagan bolmaly? Hem ýüzi möhürlı Hezreti Muhammet pygamberimiziň (s.a.w) baýdagyny kim gadagan edip biler?

«Halyfat» baýdagydyr öýdülýän «kelimäyi-töwhit» baýdagы bazaarда aç-açan satylyp dur-a: ýaşyl reñklisi 144 lira, gara reñklisi (megerem Hezreti Muhammet döwrünüň simwoly bolandygy

üçin) 224 lira!

Aň bulaşyklygy şundan gelýär:

«El-Kaide», «YŞYD» ýaly yslamy syýasy propogandalaryna perde tutunan terrorçylykly toparlar ýüzünde “Lâ İlâhe Illallah Muhammedun Resulullah” («Alladan başga Hudaý ýokdur, Muhammet Allanyň ilçisidir») sözi bolan «kelimäýi-töwhit» baýdagyny ulanýar.

Şeýle-de:

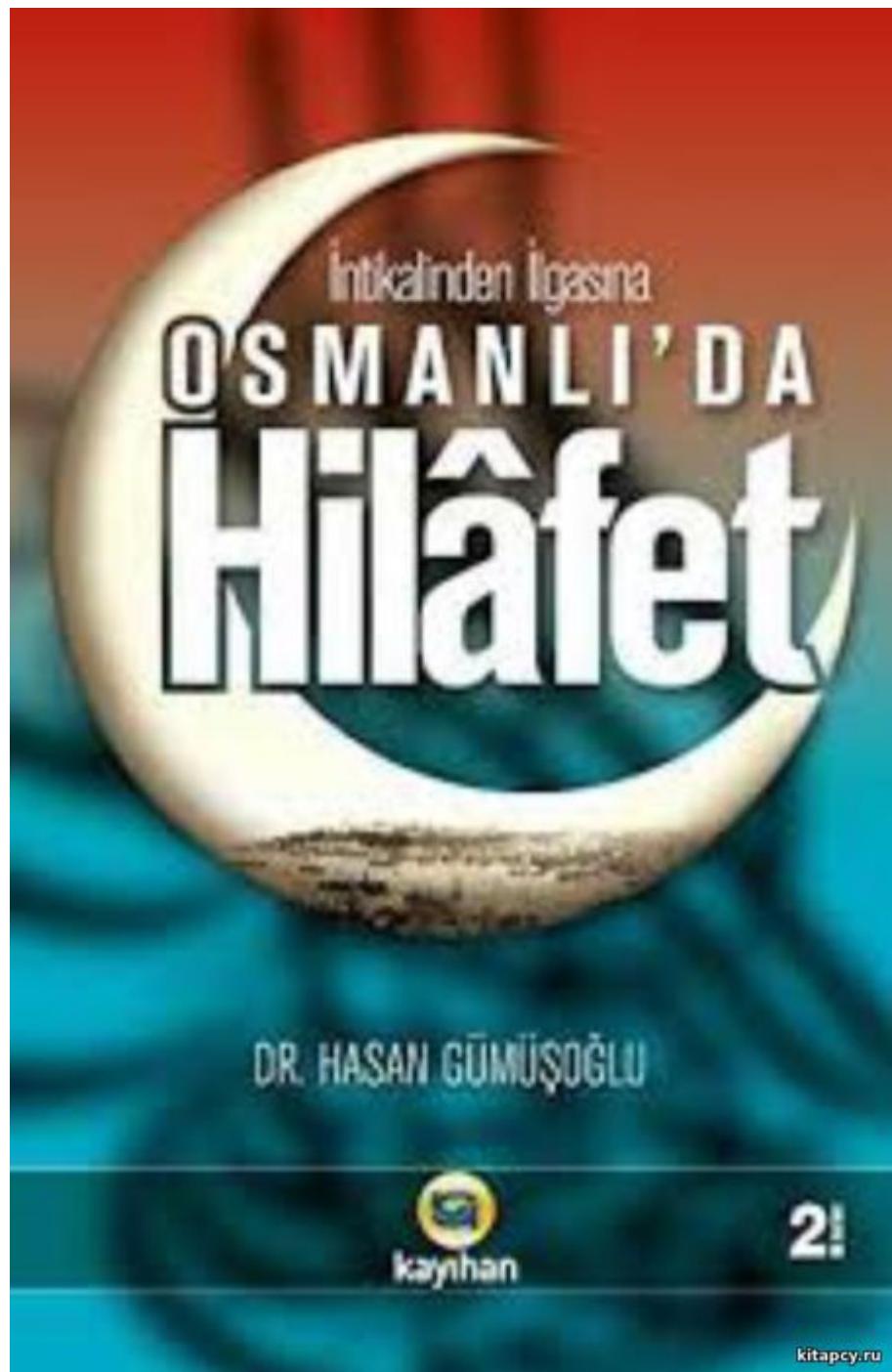
Owganystan, Saud Arabystany ýaly käbir ýurtlaryň baýdagynada «kelimäýi-töwhit» bar.

Muhammet pygamberiň (s.a.w) «raýe» diýilýän baýragyny ulanan – abbasy halyflygy ýaly taryhda birnäçe mysallary bar...

Bulary bilmän, her arap elipbiýinde ýazgy görende «halyfat baýdagydyr» öýtmek sowatsyzlygyň alamaty. Serediň, bir mysal bereýin:

Sewgi Gönüliň, yzyndan Mustafa Koçyň, Suna Kyraçyň tabytynyň üstünde “La ilahe Illallahu el-Melikül-hakkul-mubin Muhammedun resulullah sadikul-wadil-emin” («Hak we hakykat bolan älem-jahanyň eýesi Alladan başga hudaý ýokdur, doğruçyl we sözünüň eýesi Muhammet Onuň ilçisidir») ýazgysy bolan gyzyl baýdak bardy.

Her gören arapça ýazgyňza, simwolyňza reaksiýa bildirjek bolup ýörmäň Musulman kimligine bular ýalam saýrylaşmaň...

* * *

– Halyfatyň eýesi Osmanlynyň baýdagы nähili? Goşun bölümleriniň söweşejeň baýdaklaryny «halyfat baýdagydyr» öýdýän adamlar bar ýurdumyzda. Käbirleri-de, üç ýarymaýly ýaşyl reňkli osmanly söweşejeň baýdagyny «halyfat baýdagydyr» öýdýär!

Osmanly 1596-njy ýıldan soñ käbir uruşlara (ýa-da Mahmyt II-niň 1826-njy ýilda ýanycarlary ýok etmek üçin) «sanjagy-şerif» baýdagyny göterip girdi.

Baýdaklar barada uzyn-uzyn ýazyp durjak däl: Osmanlyda

Zülpikär gylyçly baýdaklaram bolupdyr...
Aslynda diňe baýdaklar babatda däl, halyflygyň taryhy boýunça-
da sowatsyzlyk höküm sürýär. Çünkü:
Taryhyň ýerini aňsyz hyýaly güýç eýeledi! Mysal üçin, Osmanly
nämüçin halyflyga zerurlyk duýdy?» soragyna boş gürrüñden
başga jogap tapyp bilmersiňiz! Birinji osmanly halyfy Selim I-
mi ýa-da Myrat I-mi, näçe adam bilýär?

Serediň:

Taryh – geçmişsiň syýasy gutylar bilen sarp edilýän
nostalgiýasy däl.

Taryh – oňsuksyzlyk döretmegin obýekti-de däp.

Bärde iň howply zat sowatsyzlygyň (jahlyyetiň) herekete
geçmegidir. Ünsli bolaweriň.

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 03.01.2024 ý. Publisistika